

Eksamen i emne/fag:

kode: JUS 201

Examination in subject:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

Dato og år:

Date and year:

Ark. nr.

sheet no.

av

out of

i alt

total no.

1) Legalitetsprinsippet er et prinsipp av grunnlovs rang. Det sier at forvaltninga ikke kan gjøre gyldige inngrep overfor borgeme uten hjemmel i formell lov. Prinsippet er delvis tatt inn i grunnlovens § 96.

Legalitetsprinsippet bygger både på folkesuverenitetsprinsippet og maktfordelingsprinsippet. Førstnevnte ved at dette er grunnlaget for at folket gjennom sine valgte representanter setter grensene for forvaltningas virksomhet. Det bygger på maktfordelingsprinsippet ved at dette er Stortingets middel for å styre forvaltninga, og domstolenes grunnlag for prøving av forvaltningsvedtak.

Legalitetsprinsippet er fundamentalt i en demokratisk rettsstat. Det sikrer forutberegnelighet ved at det kan, rettsikkerhet, likebehandling av borgeme og det skal forhindre maktmisbruk. Forvaltninga kan ikke gå utover sin materielle kompetanse.

I Høyesterettsdommen kan vi se legalitetsprinsippet brukt som tolkningsfaktor. Prinsippet lyder da: - jo mer inngripende et vedtak er, jo større blir kravet til klar og tydelig lovhjemmel. I denne saken var det tolkninga av det upresise ordet "budsjet" som var stridens kjeme. Bruk av slike upresise begrep svekker forutberegneligheten, og prinsippet sier da at vilen skal komme borgeren til gode.

På enkelte områder kan forvaltninga operere utenfor legalitetsprinsippet. Det offentliges private

Eksamen i emne/fag:

kode: JUS 201

Examination in subject:

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.: ...16.....

Dato og år:

Date and year: ..18.12.....

Ark. nr.

sheet no.2.....

av

out of5.....

i alt

total no.

autonomi vil si det offentliges selvstyre når de opptrer som private. Forvaltninga kan f. eks. fritt disponere sine eiendeler og blant annet kjøpe kontor-tekniiska uten hjemmel i lov.

Det kan også instrueres nedover internt i et hierarkisk forvaltningsorgan, eller til et underordna organ. Miljøverndepartementet kan for eksempel bestemme hva sft skal mene i en bestemt sak uten hjemmel i lov for instruksjonen.

Et forvaltningsorgan står også fritt i hvordan det vil organisere sitt arbeid internt uten at det må ha hjemmel i formell lov.

- 2) Den statlige forvaltninga har hele landet som sitt virkeområde. Den skiller seg dermed fra lokal forvaltning som typisk forholder seg til kommuner og regional forvaltning som vanligvis omfatter fylker eller landsdeler. Noe av den statlige forvaltninga er likevel spredd utover landet, og vil komme tilbake til hvordan denne skiller seg fra regional og lokal forvaltning.

Regjeringa, som utøvende myndighet, er ansvarlig for å styre forvaltninga. Det er også Regjeringas oppgave å informere Stortinget. Regjeringa består av statsråder som er de øverste politiske lederne i departementene.

Departementene er hierarkisk oppbygd og det

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode: JUS 201

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.: ... 16

Dato og år:

Date and year: 18. 12. 2009

Ark. nr.

sheet no. 3

av

out of 5

i alt

total no.

kan derfor instrueres ovenfra og ned internt i disse. Departementenes viktigste oppgaver er å forberede saker til Stortinget. De viktigste sakene er lov-utredningene. De skal også planlegge tresten av forvaltninga innenfor hvert sitt fagområde.

Undersøkt departementene kan det være ett eller flere direktorat. Disse kan ha mange ulike navn som -etat, -verk, eller tilsyn. En vanlig oppfatning om skillet mellom departementet og direktoratets arbeid er at viktige politiske beslutninger må ligge til et departement, mens direktoratet skal utføre mer rutinemessige arbeid. Et annet skille går på at departementet skal avgjøre saker der generell juridisk og økonomisk kompetanse er viktig, mens direktoratet skal avgjøre saker hvor annen faglig spisskompetanse er viktig. Mange saker passer ikke inn i dette skille skillet og uheldigheten er dermed ikke så svart-hvitt og skillet blir mer komplekst. Direktoratene kan instrueres fra departementet.

Fylkesmannen som mange feilaktig tror er en del av fylkestammenen sorterer inn under statsforvaltninga. Arbeidet til fylkesmannen er å samordne den statlige politikken ut mot fylkestammene og kommunene. Fylkesmannen kjenner bedre de lokale forholdene og kan dermed avlaste de departementene det er holdt opp mot. En annen arbeidsoppgave er å føre tilsyn og kontroll med fylkestammene og kommunene. De to sistnevnte har tilnærmet lokalt selvestyre som skiller dem fra den statlige forvaltninga,

Eksamen i emne/fag:

Examination in subject:

kode: JUS 201

Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.:

16

Dato og år:

Date and year:

18.12. 2009

Ark. nr.

sheet no.

4

av

out of

5

i alt

total no.

men de må holde seg innenfor lover og regler. Hvis en kommune vedtar en reguleringsplan som er i strid med kommuneplanen vil for eksempel Fylkesmannen komme med innsigelse og stoppe planen. Vedtak fatta av kommunen eller fylkeskommunen kan også klages inn til fylkesmannen.

Det finnes også lokal statlig forvaltning som lensmannskontor og NAV-kontor. Disse hører til den statlige forvaltninga, ettersom de skal utføre nøyaktig de samme oppgavene uansett hvor i landet de er. NAV-kontorene samarbeider også på kryss og hvert av landet for å utføre oppgavene sine.

Den statlige forvaltninga er hovedsaklig hierarkisk oppbygd, som en pyramide med en spiss på toppen. Det finnes også en rekke kollegiale organer på alle nivåer i forvaltninga. Disse kan være permanente, som styret for Lånekassen, eller midlertidige, som komiteer nedsatt for å komme med en NOU. Disse diskuterte seg fram til flertall eller enighet, og ingen kan instruere andre internt i disse organene.

- 3) Hovedspørsmålet er her om Storevik geologiforening kan få sin klage behandla. Utgangspunktet for drøftelsen vil være forvaltningsloven ettersom saksbehandlaren i Miljøverndepartementet henviser til denne loven.

Klageadgangen er omhandla i ful.s Kap VII.

Eksamen i emne/fag:

kode: JOS 201

Examination in subject: Course code:

Eksaminand nr.:

Examinee no.: ... 16

Dato og år:

18.12

Ark. nr.

av

i alt

Date and year: ... ~~18.12~~ 2009 ... sheet no. ... 5 ... out of ... 5 ... total no.

Dette kapitlet gjelder enkeltvedtak. Spørsmålet blir da om Regjeringas og MDs vedtak var et enkeltvedtak eller en forskrift. Definisjonene på dette finner vi i fol. §2.1. Ettersom vedtaket forbyr alle å ferdes på øya, en ubestemt krets av personer er dette en forskrift. Forskrifter omhandles i fol. kap. VII. Dette kapitlet gir ingen klagerett.

Det kan stilles spørsmål ved om det skulle vært innhentet uttalelse fra geologiforeninga eller fol. §37. Geologiforeninga har ikke hevdet at vedtaket må fjernes ugyldig p.g.a. sakshandlingsfeil. Jeg vil derfor ikke gå videre inn på dette. Det framkommer også av fakta i saken at Swanholmen ikke bare var berømt for helheplassene for sjeldne fugler, men også for de helt spesielle grokkene. Jeg legger derfor til grunn at MD var klar over disse, og at geologiforeningas interesse var vurdert selv om de ikke hadde uttalt seg.

Geologiforeningas klage kan dermed avvises.

Det bør likevel bemerkes at avvisinga etter §2.3 skal anses som et enkeltvedtak, og dermed har krav på begrunnelse etter fol. §24. Begrunnelsen skal etter §25 inneholde henvisning til de reglene vedtaket bygger på. Begrunnelsen skal sette parten i stand til å forstå vedtaket. En bedre begrunnelse ville her gjort vedtaket lettere å akseptere.